

EVANGÉLIUMI ÉLETRE TÖREKVÉSEM PROBLÉMÁI

Hogyan kellene élni az evangéliumi tanításhoz hűen?

Milyen legyen a kapcsolatomban embertársaimmal?

Milyen legyen a kapcsolatomban természeti környezetemmel?

INSPIRÁLÓ FORRÁS

Dr. Nemesszeghy György írása:
Keresztény Értelmiségiek Szövetsége
Budapest, XVI. ker. csoportja
2017. decemberi kiadványa

Keressétek itt a földön Isten Országát és
törekedjete annak igazságosságára!

Ferenc pápa enciklikája: EVANGELII GAUDIUM

Megjelenése: 2013. XI. 24.

Két idézet belőle:

„A pénznek szolgálnia és nem kormányoznia kell!”

„...a gazdagoknak segíteniük, tisztelniük és támogatniuk kell a szegényeket. Buzdítalak benneteket az önzetlen szolidaritásra, valamint arra, hogy a gazdaság és a pénzügy térjen vissza az etikához az ember érdekében.”

•

A SZEGÉNYEK SEGÍTÉSE

- Kizsákmányolás, kirekesztettség
- Hogyan kellene, hogyan lehetne segíteni?

ISTEN MUNKATÁRSAI

„Istennek vagyunk ugyanis munkatársai, ti meg Isten szántóföldje, Isten épülete vagytok. Mint gondos építőmester, az Istentől nekem juttatott kegyelemmel megvetettem az alapot, de más épít rá. A lerakott alapon kívül, amely Jézus Krisztus, mást senki nem rakhat. Kinek-kinek munkája mutatja majd meg, hogy erre az alapra aranyból, ezüstből, drágakőből, fából, szénából vagy szalmából épít-e.”

(1 Kor 3.9-12)

ISTENFIÚSÁG

„Mert a teremtett világ sóvárogva várja, hogy Isten fiai megnyilvánuljanak. Hiszen a teremtett világ hiábavalóságnak van alávetve, nem önként, hanem az által, aki alávetette, mégpedig azzal a reménységgel, hogy a teremtett világ is felszabadul majd a romlandóság szolgaságából Isten fiai dicsőségének szabadságára. Tudjuk ugyanis, hogy minden teremtmény együtt sóhajtozik és vajúdik mind ez ideig. De nemcsak azok, hanem mi is, akik magunkban hordjuk a Lélek zsengeit: mi magunk is sóhajtozunk bensőnkben, s várjuk a fogadott fiúságot, testünk megváltását.”

(Róm 8.19-23)

AZ ÚR ÜGYÉBEN

De legyen hála Istennek, mert ő győzelemre segít minket, Jézus Krisztus, a mi Urunk által. Legyetek tehát állhatatosak és kitartóak, szeretett testvéreim! Tegyetek mindig minél többet az Úr ügyéért, hiszen tudjátok, hogy az Úr ügyében való fáradozástok nem hiábavaló.

(1 Kor 15.57-58)

EVOLÚCIÓ

- Hogyan jött létre a földi világunk?
- Az evolúció mint a teremtés része
- Teilhard de Chardin elképzelése: anyagi külső, pszichikai benső
- A benső energia vitte előre a fejlődést egészen az emberiség megjelenéséig, majd tovább is
- Így válunk részeseivé a teremtésnek, mint Isten munkatársai

KÖRNYEZETVÉDELEM

- Gazdaságosság és/vagy fenntarthatóság
- Mi a fontosabb?
- Megélhetési kényszer
- Rövid távra, hosszabb távra
- Energiaproblémák
- Hulladékproblémák

Ferenc pápa enciklikája: LAUDATO SII (Áldott légy)

Megjelenése 2015.VI.18.

- Első nagy pápai megnyilatkozás környezetvédelmi témában
- Az egész emberiségnek szól, nemcsak a keresztényeknek
- II. János Pál pápa „ökológiai megtérés”-ről szóló buzdításának folytatása, továbbvitele
- Felelősségünk a körülöttünk lévő világért

HULLADÉKKEZELÉS

- Lehetőleg kevés hulladék képződésével, ideális esetben hulladék nélkül élni
- A hulladék feldolgozása, újrahasznosítása
- Gazdaságos vagy ráfizetéses
- Hogyan lehetne, hogyan kellene
- Egyéni, társadalmi próbálkozások

FIGYEMFELKELTŐ ÍRÁSOK

- Az idők jelei 2018

Újra néven nevezzük

ERÉNYEK A KÖZÉLETBEN

- Meszlényi Attila könyve:

A világvége illemtana

TÚLÉLŐKÖNYV

Meszlényi Attila (Budapest, 1954. május 2.–) képzőművész, ökológiai (saját kifejezésével: létrendi) író, gondolkodó, festő, grafikus, animációs filmek rendezője, zenész, zeneszerző. Festői és gondolkodói munkásságát egyaránt a természeti téma, illetve a természethez való viszonyunk problematikája uralja.

ELŐADÁSTERVEZET

Szöke István elnök felkérésére

Téma:

Evangéliumi életre törekvésem problémái (embertársaimmal és környezetemmel szemben)

Előadásomban szeretnék vázolni néhány problémát, ami bennem gyakran felmerült Jézus evangéliumi felhívásához hű életmódra törekvésemben. Én ugyanis nagyon sokszor találtam ellentmondást az evangélium szellemének követése és embertársaim elvárásai között. Gyakran gyakorló keresztények is mást vártak tőlem, mint amit én az evangélium tanítása alapján kívánatosnak, helyesnek találtam.

Nagy öröömre szolgált, hogy ezeknek a problémáknak jelentős részét felvetette Nemesszeghy György a Keresztény Értelmiségiek Szövetsége Bp. XVI. ker. csoportja 2017. decemberi kiadványában, még élesebben is fogalmazva, amint ezt én mertem volna. Az idézett pápai megnyilatkozások is komolyan rávilágítottak sok olyan problémára, ami engem is foglalkoztat, de azok szerint élni sok nehézséget vet föl. A kiadvány felbátorított arra, hogy ezekről szóljak, reményt láthatok arra, hogy ezen a téren ebben a közösségben társakra találhatok.

Két fő témakörbe sorolom be ezeket a problémákat, de a két témakör szoros összefüggésben áll egymással. Az első témakör az embertársakkal szembeni evangéliumi kötelezettségeimről szól, a második pedig a természeti környezetemmel szembeni elvárásokról, kívánalmakról. Szeretném hangsúlyozni, hogy a második témakör problémái erősen hatással vannak az elsőre, hibának tartom, hogy társadalmunkban – gyakran keresztények körében is – kevésbé lényegesnek tartják.

A szegények kirekesztése a társadalomból, az éhezés, hajléktalanság sok ember sorsává válik. Némelyek talán tehetnének valamit sorsuk javítása érdekében, de vannak, akiknek esélyük sincs sokkal jobb sorsra. Vannak sokan, akiknek talán lehetne esélyük, de ezt nem találják meg, nem elég leleményesek, hogy hatékonyabban kezükbe vegyék sorsuk alakítását. Sok ember elszegényedésének oka már nem is a kizsákmányolás, hanem a kirekesztettség. Hogy megéljenek, kénytelenek olyan munkát vállalni, ami nem képességükhöz méltó. Adottságaikat, talentumaikat jobban ki tudnák használni, ha erre lehetőséget kapnának. Hogyan lehetne, hogyan kellene segítenünk rajtuk?

Ferenc pápa komolyan foglalkozott ezzel a témával *Evangelii Gaudium* enciklikájában Mit tehetünk mi ezen a téren? Mi – kis emberek – a társadalmi-politikai rendszeren nagyon keveset tudunk változtatni. Korábban említettem már, hogy a KÉSZ keretei között reménykedem, talán tudnék több ilyen, kirekesztett, perifériára jutott emberen segíteni. Én ugyan sok tekintetben talán szerencsésnek is mondhatom magam, de sokszor felvetődött bennem, hogy jobb is lehetne a helyzetem, ha bizonyos esetekben más, ügyesebb döntést hoztam volna. Ezt átérezve el tudom képzelni, hogy sokan vannak, akik részben valamely hibás döntésüknek váltak áldozatává. De ha kellő segítséget kaptak volna, talán nem kerültek volna olyan rossz sorsra. Ezért is érzem az összefogás, az evangéliumból gyökerező lelkület által történő segítségnyújtás fontosságát. E téren azonban több egyéni próbálkozásom kudarcba fulladt már. Fiatalkoromban, huszon-, harmincegynéhány évesen sokszor próbáltam mozgássérülteket segíteni. Ez még ment is addig, amíg inkább templomba, rendezvényekre, kirándulásra eljuttatni segítettem őket, de munkát, önálló megélhetési lehetőséget már nem sikerült szerezni számukra, ezzel már kudarcot vallottam.

Később sokszor próbálkoztam korábbi munkahelyemen volt kollégáimat saját új munkahelyemen végzettségükhöz méltó álláshoz segíteni, de ez sem ment, főnököm nem hitte el, vagy nem fogadta el, hogy a cégnek is hasznos, jó szakembereket akartam hívni. Be kellett látnom, hogy az a sokat hangoztatott mondás, hogy ne pénzt adjunk a rászorulóknak, hanem munka-lehetőséget, az nagyon nehezen megvalósítható, megfelelő összefogás, kapcsolatok nélkül talán romantikus regényekbe illő, álomszerű elképzelés. Ezért is keresem az összefogást, kapcsolatot keresztény módon gondolkodó emberekkel, hátha így több eredményt tudok elérni ezen a téren is.

Ez az összefogás, ez a segítségnyújtás az evangélium szellemében lehet csak gyümölcsöző. A kapitalista elvekre, a szabad piac szabályozó szerepére támaszkodó rendszer nem tudja létrehozni a társadalmi igazságosságot, ráadásul erősen kizsákmányolja természeti környezetünket is. A pénzügyi spekulációk, manipulációk, a jövedelmeknek a növelése gyakran mások kárán és a természeti környezet pusztításával történnek. Sokakat elkábít a jóléti társadalom kultúrája, csábítja őket a könnyebb élet, kialakul bennük a törekvés a meggazdagodás felé, amely észrevétlenül kizsákmányolja a szegénység felé sodródókat és természeti környezetünket is. Természeti környezetünk kizsákmányolása még jobban kiélezi a jólétben élő gazdagabb emberek és a szegények közti ellentétet, mert a szegények kevésbé tudnak védekezni a természeti károk rossz hatásával szemben. Hosszabb távon pedig utódaink életterét is rontjuk a természet károsításával. A Mennyek Országának építése tehát egyaránt feladatként jelenti számunkra a társadalmi és a természeti környezetünk javításában végzett munkánkat.

Az Istentől kapott földi világunkat pedig építenünk kell, nem rombolni. Felhívást is kaptunk erre az Úrtól: „Műveld és őrizd a Földet”. Pál apostol az I. Korintusi levél 3. fejezetében

hívta fel a figyelmünket arra, hogy legyünk ebben Isten munkatársai, vigyük tovább a teremtést építve tovább arra az alapra, amit Jézus lerakott nekünk.

Istennek vagyunk ugyanis munkatársai, ti meg Isten szántóföldje, Isten épülete vagytok. Mint gondos építőmester, az Istentől nekem juttatott kegyelemmel megvettem az alapot, de más épít rá. A lerakott alapon kívül, amely Jézus Krisztus, mást senki nem rakhat. Kinek-kinek munkája mutatja majd meg, hogy erre az alapra aranyból, ezüstből, drágakőből, fából, szénából vagy szalmából épít-e. (1 Kor 3.9-12)

Így lehetünk társörökösök, Isten fogadott fiai, akiket a teremtett világ sóvárogva vár, amint erről a Rómaiakhoz írt levél 8. fejezetében olvashatunk:

Mert a teremtett világ sóvárogva várja, hogy Isten fiai megnyilvánuljanak. Hiszen a teremtett világ hiábavalóságnak van alávetve, nem önként, hanem az által, aki alávetette, mégpedig azzal a reménységgel, hogy a teremtett világ is felszabadul majd a romlandóság szolgaságából Isten fiai dicsőségének szabadságára. Tudjuk ugyanis, hogy minden teremtmény együtt sóhajtozik és vajúdik mind ez ideig. De nemcsak azok, hanem mi is, akik magunkban hordjuk a Lélek zsengeit: mi magunk is sóhajtozunk bensőnkben, s várjuk a fogadott fiúságot, testünk megváltását. (Róm 8.19-23)

Az Isten munkatársaként, a mennyek országáért végzett munka az első Korintusi levél végén, a 15. fejezetben olvasható ígéret szerint nem lesz hiábavaló:

De legyen hála Istennek, mert ő győzelemre segít minket, Jézus Krisztus, a mi Urunk által. Legyetek tehát állhatatosak és kitartóak, szeretett testvéreim! Tegyetek mindig minél többet az Úr ügyéért, hiszen tudjátok, hogy az Úr ügyében való fáradozástok nem hiábavaló. (1 Kor 15.57-58)

Napjainkban már kevesen vitatják az evolúció tényét. Az

evolúcióelmélet és a keresztény hit összeegyeztetése elsősorban Teilhard de Chardin geológus és paleontológus jezsuita szerzetes munkásságának köszönhető. Ő vezette be az anyag „külső” és (pszichikai) „belső” oldalának fogalmát. Ez az anyagi és szellemi kettősség hozhatta létre az evolúciót. A rendezetlenség felé törekvő anyagi külsővel szemben a pszichikai belső a komplexitás és tudat növekedésével hozta az élet fejlődését. Ez elvezetett az emberiség megjelenéséhez, ettől kezdve már az emberek is részesei lehettek – mint „Isten munkatársai” – ennek a fejlődésnek. Mi, emberek, egyúttal lehetőséget kaptunk arra is, hogy rossz irányba menjünk, de Istentől kapott küldetésünk az isteni tervhez igazodó, a fejlődés irányába mutató tevékenységünk lenne. Így lehetünk „Isten munkatársai”. Ez a jó irány nem lehet ellentétben a természet törvényeivel, nem pusztíthatja a teremtett világot. A környezetvédelemnek ebből fakadó fontosságával sokáig viszonylag keveset foglalkoztak egyházunkban.

Ferenc pápa *Laudato sii* (Áldott légy) enciklikája az első ilyen fajsúlyú pápai megnyilatkozás környezetvédelmi témában. Ez az enciklika nemcsak keresztényeknek szól, hanem a földön élő valamennyi embert megszólítja, de elsősorban ránk, keresztényekre számít a megvalósításában. Nem kizárólag a környezetvédelemről szól, hanem általánosabban közös otthonunk, természeti és emberi környezetünk gondozásáról. Közös otthonunkhoz a földön élő minden élőlény hozzátartozik, ezért egyszerre kell gondját viselnünk mindennek és mindenkinek. II. János Pál pápa vezette be az „ökológiai megtérés” fogalmát. Ezalatt valószínűleg Istennek a világról alkotott tervéhez való odafordulásunkat értette, hogy megakadályozzuk a világnak és az emberiségnek az ökológiai katasztrófába jutását. Ez a hitbeli, lelki megtérésünkön túli ökológiai megtérés sürgetően szükséges, azt jelenti, hogy változtatnunk kell életfelfogásunkon,

életvitelünkön is, így általános erkölcsi-társadalmi megtérést feltételez. Tudatosítanunk kell magunkban, hogy mindannyian felelősséggel tartozunk bolygónk és az egész emberiség jövőjéért, mindannyiunknak keresni kell, mi a teendőknek ennek érdekében, min kell változtatnunk.

Az „Újra néven nevezzük” című kiadványban is olvashatunk hasonló problémáról. Eszerint a Földön élő növények és állatok nekünk, embereknek társteremtényeink. Őrzésüket feladatul kaptuk Istentől. A technológiák művelésének Isten korlátokat szabott, felelősek vagyunk ezeknek a korlátoknak a betartásáért, nem vagyunk, nem lehetünk a világ korlátlan urai. Isten felhatalmazott bennünket önálló tevékenységre, de nem vonhatjuk ki magunkat tekintélye alól. Legyünk tekintettel az élővilágra is, embertársainkra is, a közjóra is. A létfenntartás, a haszon műveléséből fölfelé is kell tekintenünk az Isten felé (transzcendens meghívottság). Meghívást kaptunk Istentől, hogy az Ő dicsőségére építsük tovább a világot.

Sokan felvetették már Ferenc pápán kívül is az ökológiai megtérés fontosságát. Ezeknek a törekvéseknek ugyan nem mindegyike volt keresztény indíttatású, de nagyon sokuk született keresztény felelősségtudattal áthatva. Ennek ellenére nagyon sok gyakorló keresztény is nehezen vagy egyáltalán nem akarja elfogadni ezeket az elveket, törekvéseket.

Az ökológiai megtérés kulcsfontosságú kérdése a szemét, azaz a feleslegessé vált tárgyaink, anyagi eszközeink kezelése. Ha ezekkel nem teszünk semmit, előbb-utóbb túlzottan felhalmozódhatnak földünkön, ez ökológiai katasztrófát hozna létre. Ideális az lenne, ha nem maradna utánunk szemét, hanem az emberi tevékenységeink után feleslegessé váló dolgokat mind újra fel tudnánk használni. Nagyon fontos lenne erre törekedni. Ez a törekvés is ellentétben áll a nyereségorientált kapitalista szemlélettel. A hulladék feldolgozása, újrahasznosítása általá-

ban gazdaságtalan, olcsóbb az új anyagokból új termékeket gyártani, mint a régi anyag felhasználásával foglalkozni, azt hasznosítani, vagy akár csak ártalmatlanná tenni.

Különösen szembeűnő ez számomra az elektronikai és számítástechnikai termékek esetében. Sok esetben lehetne régi hardverre írt új szoftverrel jobb, modernebb, több igényt jobban kielégítő terméket adni új anyag felhasználása nélkül. Mégis sok esetben az új szoftverek új hardvert is igényelnek különböző gazdasági megfontolásból. Saját termékeink tekintében is voltak már vitáim ezen a téren. Közismertebb azonban a Windows operációs rendszerek fejlődése: újabb Windows-t sokszor nem is lehet régi számítógépen futtatni, az újra áttéréshez új számítógépet is kell venni. Mi lesz a sok régivel? Elvileg szét lehet szedni, nagy részét újra lehet hasznosítani, de mennyi munka kell ehhez. Lesz-e hozzá elegendő munkaerő, és ki fogja, ki tudja őket majd megfizetni?

Másik kényes kérdés a csomagolóstechnika. A csomagolóanyagok újraháznosítása is nagy probléma. Sok műanyag csomagolóanyag válik hulladékká, nagyon nehéz és költséges újra felhasználni, szemébe kerülésük sok híradás szerint az élővilág – főként a tengerek, óceánok állatvilágának – veszélyeztetését okozzák.

Ebben a témában nagy hatást gyakorolt rám Meszlényi Attila Túlélőkönyve, amely ezekre az elvekre építve nagyon sok konkrét élethelyzetre ad gyakorlati tanácsot. Némely esetre egészen megdöbbenő a javaslata, de elgondolkoztató, jogos és logikus. Az író festőművész is, az állatok ábrázolásának virtuóz mestere, képei nagy részét igazán áthatja a természet szeretete. Könyvét bárkinek merem ajánlani.

Emberi életünk jellemvonása, belső vágyunk a teljesebb életre törekvés. Ez sokszor motiválja döntéseinket. Azonban az, hogy ki mit ért teljesebb életen, ez nagyon sokféle, függ a

belső alkatunktól, lelki beállítottságunktól, neveltetésunktől, önnevelésunktől. Ebből fakadóan nagyon sok vita támad az emberek közt a vázolt kérdésekben, talán azért is, mert ez a kérdés az utóbbi időkben vált hangsúlyosabbá. Ezért is nehéz igazságot tenni ezekben a dolgokban. Az emberek az említett problémákat sokféleképpen értelmezik, sokan nem is érzik át a probléma súlyosságát. Keresztény elkötelezettségünk – úgy érzem – megkívánja, hogy megtaláljuk a helyes megoldást, hogy küzdjünk ennek megvalósításáért.

Az említett KÉSZ-anyagok alapján úgy látom, ezek a kérdések ebben a szervezetben is fontosak, ezért bízom benne, hogy együtt tudunk eredményesen előbbre jutni ezeknek a problémáknak a megoldásában.

Horváth László, 2018.

Felhasznált irodalom:

1. A Keresztény Értelmisségi Szövetsége Bp. XVI. ker. csoportja 2017. decemberi kiadványa.
2. Meszlényi Attila: Túlélőkönyv.
3. A KÉSZ „Újra néven nevezzük” című kiadványa.